לא א מיי' פ"ה מהל' נזקי ממון הל' ב סמג עשין סו טוש"ע ח"מ סימן תט סעיף א:

משום כיסופא · שהיו שכינותיה אופות עיסה לכבוד שבת והיא אינה עושה כלום : **אגנא** · עריבה : **מסא** · עתר שמוציאין בו הלחם מרדה פלי"א בלע"ז ומרדה ומסא חדא מילתא היא (ד) : **תנא אף היא להביא מרדה נכנסה** · פל"א בלע"ז על שם שרודין בה פת מן התנור שלא היתה שואלת מפני שרגילה בניסין : **חזאי** · דביתהו בחלמא : **מישקל לא שקלי** · בתר דיהבי : כל היכא דתני בי שמשי היינו ערב שבת °לא שמעתי טעם* : **במנא דחלא** · בכלי שיש בו החומץ ושמתי החומץ בנר ויכבה הנר : **עד שנטלו ממנו אור להבדלה** · הדליק ממנו נר אחר ליהנות בו ונר של מעשה נסים ליכא כי היכי דעבד רב יהודה (לעיל דף כד:) בחלא דהוה סמידא : **קא מפסדי לן** · שדות : **דובים** · ואבים בשדות : **ולא מטו כשורי** · אין הקורות מגיעות מכותל לכותל : **איכו נימטו כשוריך** · יאריכו הקורות : **סניפין היו** · הקורות של חליות היו במעשה · נס נדבקו להן חתיכות קטנות לאורכן : **ר"א בן פדת** · אמורא היה והוא הנקרא מרא דארעא דא"י במסכת נדה (דף כ:) בעל הוראות היה והוא שימש ר' יוחנן *)אחרי מות ריש לקיש והיה דחוק ועני : **עבד מילתא** · הקיז דם : **ברא דתומא** · בן השום צלע של שום : **חלש ליביה** · נתעלפה : **צוציתא** · ניצוץ : **מאפותיה** · ממצחו : **כולי האי ואפשר** · בתמיה כולי האי עבדת ואכתי הך ספיקא דלמא לא מיתרמינא בשעתא דמזוני : **דחיי נפישא או דחיינא** · ימי חיי שחייתי כבר הם רבים ממה שאני עתיד לחיות : **אמר דחיית** · מה שכבר חיית מרובים ממה שאתה עתיד לחיות והיינו דקא בכי כי אמר שכינה הכי, והאי דחייך משום י"ג נהרוותא לרחוץ בהן ולטייל בהן מזה לזה : **אי הכי לא בעינא** · דתיחרביה לעלמא : **ותו לא** · וכי אין אתה נותן לי דברים אחרים : **א"ל ולחברך מאי קא יהיבנא** · אנא מגברא דלית ליה בעינא לא גרים בספר רבי ובספר שלי כתוב : **באסקוטלא אפותאי** · היינו טליתא דנפק מיניה שמדביק אצבע צרדא עם הגודל ומכה בצפורן האצבע : **איגרו בך גירי** · כלומר הכיתי בחיצי לחדווה בעלמא אמר כן : **הא אנא והא בר ליואי** · הוא איש אחד ואני איש אחד הוא עדיף מינאי : **דתברי** · שוברים : **שיבא מטר בשבילנו** · מקבלים אתם עליכם ומסכימין לדעת אחד : **כמה עזין** · דלא כסין מגבורא : **לוי אחוי קידה** · טעון שני גודליו בארץ ושוחה ונושק את הרצפה : **הא והא גרמא ליה** · החטא גרם לו שנצלע בקידה : ואין

תורה אור

משום כיסופא הוה לה הך שיבבתא בישתא אמרה מכדי ידענא דלית להו ולא מידי מאי כולי האי, אזלא וטרפא אבבא, איכספא ועיילא לאינדרונא איתעביד לה ניסא דחזיא לתנורא מלא לחמא ואגנא מלא לישא, אמרה לה: פלניתא פלניתא אייתי מסא דקא חריך לחמיך, אמרה לה אף אנא להכי עיילי תנא אף היא להביא מרדה נכנסה מפני שמלומדת בנסים (א) אמרה ליה דביתהו עד אימת ניזיל ונצטער כולי האי, אמר לה מאי נעביד, בעי רחמי דניתבו לך מידי. °בעא רחמי יצתה כמין פיסת יד ויהבו ליה חד כרעא דפתורא דדהבא (*חזאי) בחלמא עתידי צדיקי דאכלי אפתורא דדהבא דאית ליה תלת כרעי (*ואת) (אוכלת) אפתורא דתרי כרעי, (*אמרה ליה) ניחא לך דמיכל אכלי כולי עלמא אפתורא דמשלם ואנן אפתורא דמחסר? אמרה ליה ומאי נעביד? בעי רחמי דנשקלינהו מינך, בעי רחמי ושקלוהו תנא גדול היה נס אחרון יותר מן הראשון דגמירי דמיהב יהבי מישקל לא שקלי. חד בי שמשי חזייה לברתיה דהוות עציבא אמר לה בתי *למאי עציבת? אמרה ליה כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן והדלקתי ממנו אור לשבת אמר לה בתי מאי איכפת לך מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק תנא היה דולק והולך כל היום כולו עד שהביאו ממנו אור להבדלה. ר' חנינא בן דוסא הוו ליה הנך עיזי אמרו ליה קא מפסדן. (ב) אמר אי קא מפסדן ניכלינהו דובי ואי לא כל חדא וחדא תיתי לאורתא דובא בקרנייהו, לאורתא אייתי כל חדא וחדא דובא בקרנייהו. הוה ליה ההיא שיבבתא דקא בניא ביתא ולא מטו כשורי, אתיא לקמיה אמרה ליה בניתי ביתי ולא קמטו כשוראי, אמר לה מה שמך? אמרה ליה איכו, אמר איכו נימטו כשוריך. תנא הגיעו עד שיצאו אמה לכאן ואמה לכאן ויש אומרין *סניפין עשאום. תניא פלימו אומר אני ראיתי אותו הבית והיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן ואמרו לי בית זה שקירה ר' חנינא בן דוסא בתפלתו. *ור' חנינא בן דוסא מהיכן הוו ליה עזים [א] והא עני הוי ועוד אמרו חכמים *אין מגדלין בהמה דקה בא"י? אמר רב פנחס מעשה ועבר אדם אחד על פתח ביתו והניח שם תרנגולין ומצאתן אשתו של ר' חנינא בן דוסא, ואמר לה אל תאכלי מביציהן והרבו ביצים ותרנגולין והיו מצערין אותם ומכרן וקנה בדמיהן עזים, פעם אחת עבר אותו אדם שאבדו ממנו התרנגולין ואמר לחבירו בכאן הנחתי התרנגולין שלי, שמע ר' חנינא אמר לו יש לך בהן סימן אמר לו הן נתן לו סימן ונטל את העזין והן הן *עיזי דאייתו דובי בקרנייהו. רבי אלעזר בן פדת דחיקא ליה מילתא טובא עבד מלתא ולא הוה ליה מידי למטעם, שקל ברא דתומא ושדייה בפומיה חלש לביה ונים, אזול רבנן לשיולי ביה, חזיוהו דקא בכי וחייך ונפק צוציתא דנורא מאפותיה, כי אתער אמרו ליה מ"ט קבכית וחייכת? אמר להו דהוה יתיב עמי הקב"ה ואמרי ליה עד מתי אצטער בהאי עלמא ואמר לי אלעזר בני ניחא לך דאפכיה לעלמא מרישא אפשר דמתילדת בשעתא דמזוני? אמרי לקמיה כולי האי ואפשר? אמרי ליה דחיי טפי או דחיינא? א"ל דחיית, אמרי לקמיה א"כ לא בעינא, אמר לי בהאי אגרא דאמרת לא בעינא יהיבנא לך לעלמא דאתי תליסרי נהרוותא דמשחא אפרסמון דכיין *כפרת ודיגלת דמענגת בהו. אמרי לקמיה האי ותו לא? אמר לי ולחברך מאי יהיבנא? אמרי ליה ואנא מגברא דלית ליה בעינא, מחיין באסקוטלא *אפותאי ואמר לי אלעזר ברי *גירי בך גירי. ר' חמא בר חנינא גזר תעניתא ולא אתא מיטרא אמרו ליה והא רבי יהושע בן לוי גזר תעניתא ואתי מיטרא אמר להו הא אנא הא בר ליואי, אמרו ליה דניתי וניכוין דעתין איפשר דתברי ציבורא לביידהו דאתי מיטרא, בעון רחמי ולא אתי מיטרא, אמר להו ניחא לכו שיבא מטר בשבילנו? אמרו ליה הן, אמר רקיע רקיע כסי פניך, לא איכסי, אמר כמה עזין פני רקיע איכסי (ג) ואתא מיטרא. לוי גזר תעניתא ולא אתא מיטרא אמר לפניו רבונו של עולם עלית וישבת במרום ואין אתה מרחם על בניך אתא מיטרא ואיטלע, אמר רבי אלעזר *לעולם אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע ומנו לוי, והא גרמא ליה והא לוי אחוי קידה קמיה דרבי ואיטלע? הא והא גרמא ליה. רבי חייא בר לוליני שמעינהו להנך ענני דקאמרי ניתו וניתבי מיא בעמון ומואב, אמר לפניו רבונו של עולם כשנתת תורה לעמך ישראל חזרת על כל אומות העולם ולא קיבלוה ועכשיו אתה נותן להם מטר, שדו הכא! שדיוה אדוכתיהו *דרש רבי חייא בר לוליני מאי דכתיב °צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה אם נאמר תמר למה נאמר ארז ואם נאמר ארז למה נאמר תמר? אילו נאמר תמר ולא נאמר ארז הייתי אומר מה תמר אין

הא והא גרמו ליה · °פי' הרא"בד הא כדעבד לאחוי הקידה קמי רבי איטלע והא דהטיח דברים כלפי מעלה גרמא ליה דאיטלע : שאני

פי' שבת קיז: רש"י ד"ה מרדה [וכתובות קג. מפרש רש"י הטעם ועיין רש"י שבת פו: ד"ה וליטבלו וכו']

[צ"ל חויא עי' רש"י]

[צ"ל ואיהו אפתורא גירס' ע"י]

*)[כדאיתא ב"מ פד.]

ב"ק עט:

ב"מ קז.

[גי' הערוך אאפותא פי' מצח]

סוכה נג: מגילה כב.

ב"ב פ: תהלים צב

מ"א מטיבותא דנניזא לצדיקי לעלמא דאתי

[צ"ל אמר לה וכן איתא בע"י]

[צ"ל אמאיוכ"ס כדפו"י]

[עי' ערוך ערך סנף]

[עי' בע"י ובח"א שם דכל זה אינו מן הגמרא מכאן עד דאייתו דובי בקרנייהו]

תיבות כפרת ודיגלת ליתא בע"י

ס"א אגרי [עי' פי' הערוך ערך גר]

* עי' ברכות ה: לא חש...

נושא

מעשה עם ר"א בן פדת שהיה עני והיה לו מין גילוי שכינה שהבטיח לו שכר רב בעולם האמת

מבנה

מימרות של ר' חייא בר לוליני

נושא

למה צדיק נמשל לארז ותמר

* * *

רבינו חננאל

חד [בי] שימשא איחלף לברתיה ורמייא חלא לשרגא דשבתא והוות עציבא א"ל אבוה אל תעצבי מי שאמר לשמן וידלוק [יאמר לחומץ וידלוק] תנא [היה דולק] כל השבת עד דשקיל מיניה אור להבדלה: ר' אלעזר בן פדת הוה דחיק ליה עלמא הקיז ולא הוה ליה מידי למיכל אשכח בר תומא שדא לפומא חלש לביה עיילו רבנן לשיוליה ביה ומצאוהו ישן חזייה דבכא ואחיך ונפיק ציציתא דנורא מאפותיה כשהקיץ משנתו אמרו ליה מאי היא · אמר להו חזאי שכינה בחלמא ואמרי קמיה עד מתי אהא בהאי דוחקא אתאמר לי מקמיה ניחא לך דליחרב עלמא ואבריה מרישא אפשר דמתיילדת בשעתא דמזוני אמרי קמיה כולי האי ואולי לא בעינא [א"ל בהאי] אגרא [דאמרת] לא בעינא יהיבנא לך לעלמא דאתי י"ג מעיינתא דמשכי אפרסמון דכייא כו' עד מחיין באסקוטלא אפותאי כלומר הכהו מלאך באצבעו על מצחו ונראת להן ההכאה כניצוצת של אש כשכופף אדם אצבעו על בוהנו ושומט אותה בכח ומכה את חבירו נקראת המכה ההיא אסקוטלא . אפותא פדחת · לוי גזר תעניתא ולא אתי מיטרא אמר רבון העולמים אינך משגיח בצער בניך ומרחם עליהם כלומר ראוים הם להתרחם ואינך מרחם ולפי

רבינו גרשום

מרדה לרדות הפת : סניפין שמלאכים האריכום בחתכי קורה : מגביהו מן הקרקע שלא יקוץ סמוך לקרקע שיחליף גזעו :

הגהות הב"ח

(א) גמ' מפני שמלומדת בניסין היתה אמרה ליה דביתהו כו' אמר לה מאי נעביד אמרה ליה בעי רחמי דניתבו כו' ומאי נעביד אמרה ליה בעי רחמי כו' דגמירי מן שמיא מיהב יהבי : (ב) שם אמרי ליה קא מפסדן עיזך אמר אי כו' אמרה ליה בנאי ביתי ולא קמטו : (ג) שם כמה עזין פני רקיע · איכסי בעיבא ואתא מיטרא : (ד) רש"י ד"ה מסא כו' חדא מילתא היא הס"ד ואח"כ מה"ד מרדה פלא בלע"ז על שם שרודין בה פת מן התנור הס"ד ואח"כ מה"ד תנא אף היא להביא מרדה נכנסה שלא היתה שואלת כו' כנ"ל :

הגהות הגר"א

[א] גמ' (והא עני הוי ועוד א"ח א"מ בהמה דקה בא"י) תא"מ :

גליון הש"ס **גמרא** בעי רחמי יצתה כמין פיסת יד · עי' שמות רבה פ' נ"ב : **רש"י** ד"ה כל היכא כו' לא שמעתי טעם · עיין ברכות דף כה ע"ב ד"ה מאן שמעת ליה וצ"ע : **תוספות** ד"ה הא והא וכו' פי' הרא"בד · הובא עוד שמעתא דרא"בד בתוספות יומא דף יח ע"א ע"ז דף לח ע"א ·